

## LITURGINĖS LAIKYSENOS

### 1 užduotis. Sujunk Liturginę laikyseną su jos apibūdinimu.

#### SĖDĖJIMAS

pagrindinė visų pamaldose dalyvaujančių laikysena. Pagrindinė ir įprasta stovėjimo prasmė yra pagarbos ženklas. Štai kodėl visi atsistoja pamaldų pradžioje kunigui ateinant ar nueinant nuo altoriaus. Atsistoja, kai atsakoma į kunigo sveikinimą. Stovėjimas – tai laikysena tų, kurie laukia Kristaus žadėto palaiminto persikeitimo, juk Dievo Sūnaus akivaizdoje jie lieka stovėti, kadangi jiems nebaisus yra teismas.

#### NUSILENKIMAS

#### ARBA GALVOS PALENKIMAS

meldžiamasi atsiklaupus pasninko, liūdesio, nusižeminimo ir atgailos dienomis. Anot šv. Bazilijaus, klūpėjimas parodo, kad nuodėmė mus parbloškė ant žemės. Tačiau klūpėjimas ne vien atgailos išskirtinis ženklas. Tai taip pat asmeninės maldos laikysena: atsiklaupus tyloje medituoti ar skaityti, kaip kad elgėsi senovėje Egipto dykumų vienuoliai. Pavyzdžiui, *Apaštalų darbų* knyga pasakoja apie suklupusį maldai apaštalą Petrą, apaštalą Paulių, suklupusius krikščionis, palydint apaštalą Paulių į kelionę.

#### KLŪPĖJIMAS

tai padėtis to, kuris moko ir vadovauja. Vyskupas, sėdėdamas soste, vadovauja ir kalba. Jo kunigai sėdi aplink vyskupą ant suolų. Bendruomenėse taip pat kviečiama per pamaldas retkarčiais atsisėsti. Tai ne vien įprasta mokytojo, bet taip pat ir klausytojų laikysena: vaikelis Jėzus sėdėjo tarp Jeruzalės mokytojų, Marija, klausydama Viešpaties žodžių, sėdėjo prie kojų. Bendruomenė sėdėdama klauso Šv. Rašto skaitinių (išskyrus Evangelijos skaitymą), psalmių giedojimo ir skaitomų pamokslų. Taip pat susėdama po šv. Komunijos tyliai apmąstyti Dievo dovanas.

#### PROCESIJA

reiškia pagarbą, tuo parodoma, kad visiškai sutinkama su vyresniojo ir jam pritariama. Nusilenkimas yra ir atgailos ženklas. Tiek nusilenkimas, tiek galvos palenkimas liturgijoje reiškia tą patį – pagarbą, atgailą, kvietimą, sutikimą. Lenkiamasi prieš kryžių, smilkymo metu, prieš Evangeliją knygą, paveikslus ir kita. Lenkiamasi prieš asmenis: juos pagerbiant, sveikinant, kviečiant, jiems pritariant. Nusilenkus kalbamos kai kurios maldos. Palenkama galvaariant Jėzaus, Marijos, taip pat šventųjų vardus jų šventės dieną. Palenkiamė galvą, kai sakome „Garbė Dievui Tėvui, ir Sūnui ir Šventajai Dvasiai“, „Ir Žodis tapo kūnu, ir gyveno tarp mūsų“.

## PARPUOLIMAS

dabartinėje Romos liturgijoje retai kada gulamasi ant žemės. Tokia laikysena įsakyta vyskupų konsekracijų apeigose ir eilėje konsekracijų, kurias teikia vyskupas: diakonus, kunigus šventinant, mergelių, abatų ir abačių konsekravimo apeigose, duodant amžinuosius įžadus. Tuo metu giedama visų šventųjų litanija. Pradėdamas Didžiojo Penktadienio apeigas, kunigas parpuola prieš altorių jį pagarbindamas. Parpuolimas – giliausia maldos laikysena.

## STOVĖJIMAS

Bažnytinių metų tėkmėje per liturgines pamaldas dažnai suruošiamos procesijos, kuriose dalyvauja visi ar tik kai kurie pamaldų dalyviai. Procesijoje su Švč. Sakramentu per Velykas, Devintines ar kitomis progomis dalyvauja visi susirinkę į pamaldas. Per procesiją kunigas su patarnautojais eina prie altoriaus ir palieka jį pamaldų pradžioje ir pabaigoje. Yra dar Evangelijos giedojimo, aukų atnešimo prie altoriaus procesijos. Šv. Komunijos priimti žmonės eina prie altoriaus taip pat procesijoje. Procesijų metu dera, kad visi giedotų atitinkamas giesmes. Procesijoje einama remiai, kukliai, galvą laikant tiesiai, nuleidus akis. Jei einama dviese ar daugiau, lygiuojama ir derinamasi. reikia laikytis vieno ar dviejų žingsnių distancijos nuo priekyje einančiųjų. Atgal nesidairoma.

## 2 užduotis. Sujunk Šventojo Rašto ištrauką su jai tinkama Liturginę laikysena

### STOVĖJIMAS

### KLŪPĖJIMAS

### SĖDĖJIMAS

### NUSILENKIMAS

### ARBA GALVOS PALENKIMAS

### PARPUOLIMAS

### PROCESIJA

Apd 9,40

Iš 20,21

Lk 2,46

Iš 3,5

Lk 10,39

Neh 8,5

Ez 2,1

Mal 3,2

Apd 20,36

Apd 21,5

Dan 10,11

## LITURGINIAI GESTAI

### 3 užduotis. Perskaityk Liturginio gesto apibūdinimą ir įrašyk jo pavadinimą.

Šiuo ženklu išpažįstame Švč. Trejybės tįsą, išpažįstama, jog Kristus mus atpirko. Kryžiaus ženklas atliekamas dešinės rankos ištiestais ir suglaustais pirštais, paliečiant kaktą, krūtinę, kairiąją ir dešiniąją petį, kairiąją ranką laikant ant krūtinės. pabaigoje rankos sujungiamos. Žodžiai, lydintys kryžiaus ženklą, tariami pagal rankos judesį. Kryžiaus ženklas aiškinamas įvairiai: darydami šį ženklą mes išpažįstame tikėjimą savo protu (paliečiama kaktą), priimame jį su meile (paliečiama krūtinė), gyvename tikėjimu (paliečiamos petys).

Tai atgailos ir nusižeminimo gestas, kurį randame pranašų Šv. Rašto knygos: plg. Jer 31, 19; Ez 21, 17. Tai yra natūralus kovos ir agresijos simbolis. Vienintelis atpirkto žmogaus priešas – nuodėmė. Liturgiškai į krūtinę mušamasi taip: dešinės rankos visų pirštų galai suglaudžiami ir suimami, ir jais nesmarkiai paliečiama krūtinė, tuo tarpu kairioji ranka laikoma suglaustais ir ištiestais pirštais žemiau ant krūtinės.

Tai senas krikščionių laiminimo būdas. Uždėti laiminančias rankas ant galvos reiškia pavesti Dievo veikimui, galybei ir globai. Rankos uždėdamos, teikiant Kunigystės ir Sutvirtinimo sakramentus, taip pat per Krikštą, ligonių ir Atgailos sakramentų apeigas. Šis gestas dažnai atliekamas sakramentalijų palaiminimuose: laiminant ligonius, vaikus, primicijų metu.

Tai atsidavimo Dievui gestas. Pagarbos, susikaupimo ir dėmesio gestas. Tai pagrindinė Romos liturgijoje rankų laikysena stovint, einant, priklaupiant. Šį gestą naudoja ir tie, kurie meldžiasi individualiai. Taip Romoje buvo meldžiamasi IX a.: rankos sudedamos ties krūtinę, ištiesti pirštai suglausti ir įstrižai pakelti į viršų; o dešinysis nykštys uždėdamas ant kairiojo.

Apreiškimo knyga (8,3-5) aukštyn kylančius smilkalų dūmus lygina su žmonių maldomis, kurios taip pat veržiasi prie Dievo. Be to, smilkymu dar parodoma pagarbi mūsų meilė Dievui ir smilkomiems asmenims bei daiktams. Smilkymas taip pat reiškia ir mūsų atgailą: kaip atgaila pripildo gėrio mūsų sielas, taip smilkalo dūmų malonus kvapas pasklinda po patalpas.



#### 4 uždutis. Šv. Mišios. Prie Šv. Mišių liturgijos dalies parašyk skaičių su tinkama liturgine laikysena ar liturginiu gestu.

##### Liturginės laikysenos

1. STOVĖJIMAS
2. KLŪPĖJIMAS
3. SĖDĖJIMAS
4. NUSILENKIMAS ARBA GALVOS PALENKIMAS
5. PARPUOLIMA
6. PROCESIJA

##### Liturginiai gestai

7. KRYŽIAUS ŽENKLAS
8. MUŠIMASIS Į KRŪTINĘ
9. AUKŠTYN IŠKELTOS RANKOS
10. RANKŲ UŽDĖJIMAS
11. SUDĖTOS RANKOS
12. SMILKYMAS

#### I MIŠIŲ PRADŽIA: įvadas ir pasirengimas gailesčiu bei malda

1. Įėjimas
2. Pradžia
3. Gailesčio aktas
4. „Kyrie eleison“
5. Garbės Sekmadieniais ir per šventes šloviname Dievą
6. Pradžios malda

#### II ŽODŽIO LITURGIJA: Dievo žodžio klausymas ir atsiliepimas į jį

1. I skaitinys

2. Atliepiamoji psalmė
3. II skaitinys
4. Aleliuja. Per gavėnią Aleliuja negiedama, todėl pakeičiama, pvz.: „Šlovė Tau, Kristau, amžinasis Žodi“
5. Evangelija
6. Homilija
7. Tikėjimo išpažinimas
8. Visuotinė malda

### III AUKOS LITURGIJA

A) Atnašų paruošimas: dėkojimo maldos ir pasirengimas savęs aukojimui

1. Atnašavimas
2. Dėkojimo giesmė

B) Eucharistinė malda, Dievo šlovinimas, atnašų perkeitimas, kryžiaus aukos sudabartinimas

1. „Šventas šventas..“
2. Epiklezė - Dievo šaukimasis
3. Paskutinės Vakariinės įsteigimo atpasakojimas - konsekracija
4. Anamnezė - atsiminimas
5. Maldavimai
6. Doksologija (garbinimas)

C) Komunija: susivienijimas su Kristumi šventame pokylyje

1. „Tėve mūsų“
2. Ramybės palinkėjimas
3. Duonos laužymas
4. Komunija
5. Padėkos giesmė
6. Pabaigos malda

IV MIŠIŲ PABAIGA

1. Skelbimai
2. Palaiminimas ir siuntimas
3. Išėjimas